

Lovforslag nr. L 113

Folketinget 2010-11

Fremsat den 20. januar 2011 af justitsministeren (Lars Barfoed)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love

(Ændring af revisionsklausul)

§ 1

I lov nr. 181 af 28. februar 2007 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.) foretages følgende ændring:

1. I § 8, stk. 3, ændres »2010-11« til: »2013-14«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. **Indledning og baggrund**
2. **Gældende ret**
3. **Lovforslagets udformning**
 - 3.1. *De praktiske erfaringer med retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål*
 - 3.2. *Justitsministeriets overvejelser*
4. **Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
5. **Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet**
6. **Administrative konsekvenser for borgerne**
7. **Miljømæssige konsekvenser**
8. **Forholdet til EU-retten**
9. **Hørte myndigheder mv.**
10. **Sammenfattende skema**

1. Indledning og baggrund

1.1. Formålet med lovforslaget er at ændre revisionsklausulen vedrørende bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål, således at justitsministeren fremsætter forslag om revision af bestemmelserne i folketingsåret 2013-14 frem for 2010-11.

1.2. Ved lov nr. 181 af 28. februar 2007 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.) blev kapitel 23 a om gruppesøgsmål indsat i retsplejeloven. Med loven blev gruppesøgsmål indført som en ny procesform, der giver mulighed for på en mere effektiv måde at håndtere tvister om et større antal ensartede krav end retsplejelovens regler om sammenlægning af krav (kumulation) mv. giver praktisk mulighed for. Reglerne om gruppesøgsmål havde endvidere til formål at lette adgangen til domstolene og dermed støtte gennemførelsen af berettigede krav, herunder krav, der tidligere blev opgivet af ressourcemæssige årsager.

Efter § 8, stk. 3, i loven fremsætter justitsministeren i folketingsåret 2010-11 forslag om revision af loven.

Justitsministeriet har indhentet en udtalelse fra Domstolsstyrelsen vedrørende de praktiske erfaringer, der på nuværende tidspunkt foreligger med hensyn til retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål.

Domstolsstyrelsen har på den baggrund indhentet en udtalelse fra Østre Landsret, der har behandlet det efter lovens ikrafttræden eneste gennemførte gruppesøgsmål. Østre Landsret har oplyst, at man ikke under behandlingen af sagen er stødt på uhensigtsmæssigheder eller behov for forbedringer i det gældende regelsæt i retsplejelovens kapitel 23 a, og at de deltagende advokater heller ikke har gjort opmærksom på sådanne forhold.

Det foreslås på denne baggrund, at revisionsbestemmelsen vedrørende lov nr. 181 af 28. februar 2007 om

ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.) ændres, således at revisionen af loven udskydes til folketingsåret 2013-14, hvor der må forventes at have været gennemført flere sager efter reglerne om gruppesøgsmål, og hvor der derfor vil foreligge et bedre grundlag for overvejelser om en eventuel indholdsmæssig revision af reglerne om gruppesøgsmål.

2. Gældende ret

2.1. Retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål blev indført ved lov nr. 181 af 28. februar 2007 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.). Bestemmelserne trådte i kraft den 1. januar 2008.

Reglerne bygger i det væsentlige på Retsplejerådets betænkning nr. 1468/2005 om reform af den civile retspleje IV (Gruppesøgsmål mv.)

Formålet med at indføre muligheden for at føre retsager som gruppesøgsmål i dansk ret var bl.a. at skabe mulighed for en mere effektiv behandling af ensartede krav – og navnlig et større antal ensartede krav – end retsplejelovens regler om kumulation mv. giver mulighed for. Herudover havde reglerne til formål at lette adgangen til domstolene og dermed lette gennemførelsen af berettigede krav, herunder krav som tidligere blev opgivet af ressourcemæssige årsager.

Ved reglernes udformning er der også lagt vægt på at søge at undgå, at gruppesøgsmål bruges til at presse virksomheder mv. til at acceptere uberettigede krav.

Efter § 8, stk. 3, i loven fremsætter justitsministeren i folketingsåret 2010-11 forslag om revision af loven.

2.2. Retsplejelovens § 254 a fastlægger, hvilke krav der kan behandles efter reglerne om gruppesøgsmål. Efter bestemmelsen kan ensartede krav som fremsættes på

vegne af flere personer, under nærmere angivne betingelser behandles under et gruppessøgsmål efter reglerne i kapitel 23 a. Dette gælder dog ikke sager om ægteskab, forældremyndighed, faderskab, værgemål, prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse eller adoption uden samtykke og mortifikation samt private straffesager.

Betingelserne for, at der kan anlægges et gruppessøgsmål, er, jf. § 254 b, stk. 1, 1) at der foreligger ensartede krav som nævnt i § 254 a, 2) at der er værneting for alle kravene her i landet, 3) at retten er værneting for et af kravene, 4) at retten er saglig kompetent med hensyn til et af kravene, 5) at gruppessøgsmål skønnes at være den bedste måde at behandle kravene på, 6) at gruppemedlemmerne kan identificeres og underrettes om sagen på en hensigtsmæssig måde og 7) at der kan udpeges en grupperepræsentant, jf. § 254 c.

Hvis retten, hvor gruppessøgsmål ønskes anlagt, ikke har saglig kompetence til at behandle alle kravene under en selvstændig sag, kan retten vælge at henvise sagen til afgørelse ved en domstol, der har saglig kompetence til at behandle mindst ét krav, jf. § 254 b, stk. 2.

Et gruppessøgsmål føres, jf. § 254 c, stk. 1, af en grupperepræsentant på gruppens vegne, således at de enkelte gruppemedlemmer ikke er selvstændige parter i sagen. Det er retten, der udpeger grupperepræsentanten, der kan være 1) et medlem af gruppen, 2) en forening, privat institution eller anden sammenslutning, når søgsmålet falder inden for rammerne af sammenslutningens formål, eller 3) en offentlig myndighed, der ved lov er bemyndiget til det. Kun en offentlig myndighed efter nr. 3 kan dog udpeges som grupperepræsentant i sager efter § 254 e, stk. 8, om gruppessøgsmål efter frameldingsmodellen, jf. § 254 c, stk. 2. Herudover er det et krav, at en grupperepræsentant skal være i stand til at varetage gruppemedlemmernes interesser under sagen, jf. § 254 c, stk. 3.

Ifølge § 254 d, stk. 1, anlægges et gruppessøgsmål som andre søgsmål ved indlevering af stævning til retten, jf. § 348. Ud over de almindelige krav til stævningen i § 348 skal stævningen indeholde 1) en beskrivelse af gruppen, 2) oplysninger om, hvordan gruppemedlemmerne kan identificeres og underrettes om sagen, og 3) et forslag til grupperepræsentant, der er villig til at påtage sig hvervet. Opfylder stævningen ikke kravene, og er den herefter uegnet til at danne grundlag for sagens behandling, finder § 349 om afvisning af sagen eller indrømmelse af en frist til at afhjælpe mangler anvendelse.

Finder retten, at betingelserne i §§ 254 b og 254 c for at føre den anlagte sag som gruppessøgsmål er opfyldt, udpeger retten en grupperepræsentant, jf. § 254 e, stk. 1.

Retten kan i den forbindelse eller efter udløbet af fristen for at tilmelde sig henholdsvis framelde sig gruppessøgsmålet, efter bestemmelsens stk. 2 bestemme, at grupperepræsentanten skal stille sikkerhed for de sagsomkostninger, grupperepræsentanten kan blive pålagt at betale til modparten. Stilles den krævede sikkerhed ikke, og udpeges der ikke en anden grupperepræsentant, jf. nedenfor, afviser retten sagen.

Hvis det er påkrævet, kan retten på et senere tidspunkt i sagen udpege en ny grupperepræsentant, jf. § 254 e, stk. 3. I gruppessøgsmål efter tilmeldingsmodellen skal retten tage stilling til, om det er påkrævet at udpege en ny grupperepræsentant, hvis mindst halvdelen af de gruppemedlemmer, der har tilmeldt sig gruppessøgsmålet, anmoder herom og anmodningen er ledsaget af et forslag til en ny grupperepræsentant, der er villig til at påtage sig hvervet.

Efter § 254 e, stk. 4, fastlægges rammen for et gruppessøgsmål af retten, dvs. retten træffer afgørelse om, hvilke krav der skal være omfattet af gruppessøgsmålet. Retten kan senere ændre denne ramme, hvis det er påkrævet.

Afgrænsning af kredsen af deltagere i et gruppessøgsmål kan ske på to måder, jf. § 254 e, stk. 5-8. Ifølge stk. 5 omfatter et gruppessøgsmål de gruppemedlemmer, der har tilmeldt sig gruppessøgsmålet, jf. stk. 6 og 7, medmindre retten bestemmer, at gruppessøgsmålet skal omfatte de gruppemedlemmer, der ikke har frameldt sig gruppessøgsmålet efter stk. 8.

Kredsen af gruppemedlemmer fastlægges altså som udgangspunkt efter en tilmeldingsmodel, hvor retten efter stk. 6 fastsætter en frist for ved skriftlig meddelelse at tilmelde sig gruppessøgsmålet samt bestemmer, hvortil tilmelding skal ske. Retten kan undtagelsesvist tillade tilmelding efter fristens udløb, hvis særlige grunde taler for det.

Retten kan endvidere efter § 254 e, stk. 7, bestemme, at tilmelding til et gruppessøgsmål skal være betinget af, at gruppemedlemmet stiller en af retten fastsat sikkerhed for sagsomkostninger, medmindre gruppemedlemmet har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, eller gruppessøgsmålet opfylder betingelserne for fri proces efter §§ 327-329 og gruppemedlemmet opfylder de økonomiske betingelser efter § 325. Efter ansøgning fra grupperepræsentanten meddeler justitsministeren (Civilstyrelsen), om gruppessøgsmålet opfylder betingelserne for fri proces efter §§ 328 og 329.

Under visse særlige betingelser kan kredsen af gruppemedlemmer fastlægges efter en frameldingsmodel. Efter stk. 8 kan frameldingsmodellen anvendes, hvis

gruppesøgsmålet vedrører krav, hvor det er klart, at kravene på grund af deres ringe størrelse almindeligvis ikke kan forventes fremmet ved individuelle søgsmål, og det må antages, at et gruppesøgsmål efter tilmeldingsmodellen ikke vil være en hensigtsmæssig måde at behandle kravene på. Det fremgår af forarbejderne, at betingelsen normalt kun bør anses for at være opfyldt, hvis det enkelte krav ikke overstiger ca. 2.000 kr. Det er retten, der efter anmodning fra grupperepræsentanten kan bestemme, at gruppesøgsmålet skal omfatte de gruppemedlemmer, der ikke har fremlidt sig gruppesøgsmålet. Retten fastsætter i givet fald en frist for ved skriftlig meddelelse at fremlde sig gruppesøgsmålet og bestemmer, hvortil framelding skal ske. Retten kan undtagelsesvist tillade framelding efter fristens udløb, hvis særlige grunde taler for det.

Personer, der har et krav, som falder inden for rammen af gruppesøgsmålet, skal underrettes om de forhold, der er nævnt i § 254 e, stk. 1-8, samt om retsvirkningerne af at tilmelde sig henholdsvis fremlde sig gruppesøgsmålet, jf. § 254 e, stk. 9. Formålet med denne underretningspligt er at give de personer, hvis krav er omfattet af gruppesøgsmålet et forsvarligt grundlag for at træffe en velovervejet beslutning om, hvorvidt de pågældende ønsker at tilmelde sig henholdsvis fremlde sig gruppesøgsmålet. Retten bestemmer, på hvilken måde underretning skal gives, og retten kan i den forbindelse bestemme, at underretning helt eller delvis skal ske ved offentlig bekendtgørelse. Retten kan endvidere pålægge grupperepræsentanten at foretage underretningen. De udgifter, der er ved den krævede underretning, betales foreløbigt af grupperepræsentanten.

Kun grupperepræsentanten og gruppens modpart anses som parter i et gruppesøgsmål, jf. § 254 f, stk. 1.

Retten afgørelser i gruppesøgsmålet har dog bindende virkning for alle de gruppemedlemmer, der er omfattet af gruppesøgsmålet, jf. § 254 f, stk. 2. Med hensyn til afgørelser om modkrav gælder det imidlertid kun krav, som udspringer af den samme kontrakt eller det samme forhold, som gruppemedlemmernes krav støttes på, og i gruppesøgsmål efter tilmeldingsmodellen har retten afgørelser kun bindende virkning for gruppemedlemmer, der ved sagens anlæg kunne have været sagsøgt her i landet vedrørende det pågældende krav.

Med hensyn til sagsomkostninger kan et gruppemedlem pålægges at betale sagsomkostninger til modparten og/eller grupperepræsentanten, således at modpartens krav går forud for grupperepræsentantens. Gruppemedlemmet kan dog højst pålægges at betale sagsomkostninger med et beløb som fastsat i medfør af § 254 e, stk. 7 (som kun er relevant i gruppesøgsmål efter tilmeldings-

modellen), med tillæg af beløb, der gennem retssagen kommer gruppemedlemmet til gode, jf. § 254 f, stk. 3.

Med hensyn til mundtlig forklaring for retten og edition er gruppemedlemmer, der er omfattet af gruppesøgsmålet, sidestillet med parter, jf. § 254 f, stk. 5.

§ 254 g, stk. 1, regulerer underretning af gruppemedlemmer under sagens gang. Efter denne bestemmelse skal gruppemedlemmer, der er omfattet af gruppesøgsmålet, underrettes, hvis der opstår spørgsmål om at hæve eller afvise gruppesøgsmålet, medmindre underretning er åbenbart overflødig. Retten kan herudover bestemme, at der skal ske underretning i andre tilfælde, herunder når der opstår spørgsmål om at godkende forlig.

Hvis et gruppesøgsmål hæves eller afvises, kan et gruppemedlem, der er omfattet af gruppesøgsmålet ved skriftlig meddelelse til retten inden 4 uger indtræde som part, for så vidt angår den pågældendes krav, og videreføre sagen efter reglerne om individuelle søgsmål, jf. § 254 g, stk. 2. Gruppemedlemmet har også denne ret, hvis retten i medfør af § 254 e, stk. 4, 2. pkt. (om ændring af rammen for gruppesøgsmålet), bestemmer, at et krav ikke skal være omfattet af gruppesøgsmålet.

For at et forlig, som grupperepræsentanten indgår om krav, der er omfattet af gruppesøgsmålet, kan opnå gyldighed, skal det godkendes af retten, jf. § 254 h. Retten godkender forliget, medmindre der ved forliget sker usaglig forskelsbehandling af gruppemedlemmerne eller forliget i øvrigt er åbenbart urimeligt. Gruppemedlemmer, der er omfattet af gruppesøgsmålet, skal underrettes om rettens godkendelse af et forlig.

Når et gruppesøgsmål er afgjort, skal retten underrette gruppemedlemmerne om sagens afgørelse, jf. § 254 i. Retten fastlægger det nærmere indhold af underretningen, der dog som minimum skal indeholde domskonklusionen. Det forudsættes i forarbejderne, at den fuldstændige dom offentliggøres på rettens netsted på internettet (om nødvendigt med udeladelse af fortrolige oplysninger).

Retsplejelovens regler om appel finder anvendelse på afgørelser i gruppesøgsmål. Ankes en dom i et gruppesøgsmål af grupperepræsentanten, finder § 254 e, stk. 5-9 (om tilmelding eller framelding mv.), anvendelse, jf. § 254 j, stk. 1. Dette indebærer, at ankesagen behandles efter reglerne om gruppesøgsmål.

Hvis grupperepræsentanten ikke anker dommen, kan anke iværksættes af enhver, der efter § 254 c, stk. 1 og 2, kan udpeges som grupperepræsentant, jf. § 254 j, stk. 2, og også en sådan ankesag behandles efter reglerne om gruppesøgsmål.

Ankes dommen af gruppens modpart, skal ankesagen ligeledes behandles efter reglerne om gruppesøgsmål, jf. § 254 j, stk. 3.

§ 254 k indeholder regler om anke af domme i gruppesøgsmål, hvor anken behandles efter reglerne om individuelle søgsmål. Et gruppe medlem, der er omfattet af gruppesøgsmålet, og hvis krav ikke er omfattet af en anke efter § 254 j, kan anke en dom i et gruppesøgsmål, for så vidt angår den pågældendes krav. En anke eller en ansøgning om anketilladelse anses i givet fald som rettidig, såfremt ankestævningen eller ansøgningen om anketilladelse indleveres senest 4 uger efter udløbet af retsplejelovens almindelige frist herfor. Den ekstra frist giver mulighed for at afvente, om der sker anke efter § 254 j (om ankesager, der behandles efter reglerne om gruppesøgsmål).

3. Lovforslagets udformning

3.1. De praktiske erfaringer med retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål

Som anført i pkt. 1.2 har Justitsministeriet til brug for evalueringen af retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål indhentet en udtalelse fra Domstolsstyrelsen om de praktiske erfaringer med bestemmelserne.

Domstolsstyrelsen har oplyst, at der Domstolsstyrelsen bekendt siden lovens ikrafttrædelse den 1. januar 2008 har været et enkelt gruppesøgsmål, den såkaldte Bank Trelleborg-sag, der blev anlagt den 14. februar 2008 og er blevet behandlet af Østre Landsret.

Østre Landsret har over for Domstolsstyrelsen oplyst, at den afdeling i landsretten, der har behandlet Bank Trelleborg-sagen, har oplyst, at man ikke under behandlingen af sagen er stødt på uhensigtsmæssigheder eller behov for forbedringer i det gældende regelsæt i retsplejelovens kapitel 23 a. Afdelingen er heller ikke af de deltagende advokater gjort opmærksom på sådanne forhold. Afdelingen konkluderer, at regelsættet har udgjort en velegnet ramme om behandlingen af sagen.

3.2. Justitsministeriets overvejelser

Som nærmere beskrevet i pkt. 2 ovenfor blev gruppesøgsmål ved lov nr. 181 af 28. februar 2007, der trådte i kraft den 1. januar 2008, indført som en ny procesform i dansk ret. Det fremgår af lovens § 8, stk. 3, at justitsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2010-11.

Overvejelser om en eventuel indholdsmæssig revision af reglerne bør efter Justitsministeriets opfattelse ske på baggrund af de indhentede erfaringer med reglerens anvendelse i praksis.

Som det fremgår af den udtalelse, som Justitsministeriet har indhentet fra Domstolsstyrelsen, har der siden lovens ikrafttræden været gennemført et enkelt gruppesøgsmål, og Østre Landsret er ikke under behandlingen af sagen stødt på uhensigtsmæssigheder eller behov for forbedringer i det gældende regelsæt i retsplejelovens kapitel 23 a, og Østre Landsret er heller ikke af de deltagende advokater blevet gjort opmærksom på sådanne forhold.

Da der siden lovens ikrafttræden kun har været gennemført et enkelt gruppesøgsmål, hvor reglerne efter det oplyste har fungeret godt og efter hensigten, finder Justitsministeriet, at der ikke er grundlag for at foreslå indholdsmæssige ændringer af reglerne om gruppesøgsmål. På den anden side vil det efter Justitsministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt at afvente yderligere erfaringer med reglerne med henblik på at vurdere behovet for eventuelle ændringer.

Det foreslås på denne baggrund, at revisionsbestemmelsen i lov nr. 181 af 28. februar 2007 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.) ikke ophæves på nuværende tidspunkt, men at revisionen af loven udskydes til folketingsåret 2013-14, hvor der må forventes at have været gennemført flere sager efter reglerne om gruppesøgsmål, og hvor der derfor vil foreligge et bedre grundlag for overvejelser om en eventuel indholdsmæssig revision af reglerne om gruppesøgsmål.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, kommuner eller regioner.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder mv.

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrel-

sen, Forbrugerombudsmanden, Dommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Advokatrådet, Danske Advokater og Forbrugerrådet.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 8, stk. 3)

Bestemmelsen fastsætter, at justitsministeren i folketingsåret 2013-14 skal fremsætte forslag om revision af reglerne i retsplejelovens kapitel 23 a om gruppesøgsmål.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, da der for hver af disse landsdele er fastsat en særlig lov om rettens pleje.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov nr. 181 af 28. februar 2007 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Gruppesøgsmål m.v.) foretages følgende ændring:

§ 8.Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

*Stk. 2.*Retsplejelovens kapitel 23 a som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10, finder anvendelse i sager, der anlægges efter lovens ikrafttræden.

*Stk. 3.*Justitsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2010-11.

1.I § 8, *stk. 3*, ændres »2010-11« til: »2013-14«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.